

**Eco-effectscan
Middel Broekweg
te Honselersdijk**

**Opdrachtgever
Ontwikkelingsbedrijf
HOT Greenport West-Holland
te Poeldijk**

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Aqua-Terra Nova BV

Zuidweg 79
2671 MP Naaldwijk
telefoon 0174 – 625246
e-mail info@aquaterranova.nl
www.aquaterranova.nl

**Eco-effectscan
Middel Broekweg
te Honselersdijk**

**Opdrachtgever
Ontwikkelingsbedrijf
HOT Greenport West-Holland
te Poeldijk**

Datum: 12 maart 2021
Rapportnr.: 20163/AQT302FF/LvdA
Status: Definitieve rapportage

COLOFON

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Titel : **Eco-effectscan Middel Broekweg
te Honselersdijk**

Opdrachtgever : **Ontwikkelingsbedrijf HOT Greenport West-Holland**
Contactpersoon : mw. L. de Ruijter (Waalpartners)

Aqua-Terra Nova BV

Zuidweg 79
2671 MP Naaldwijk
telefoon 0174 – 625246
e-mail info@aquaterranova.nl
www.aquaterranova.nl

Projectteam

Projectmanager : dhr. ing. A.P. Wubben
Contactpersoon : dhr. ing. A.P. Wubben
Auteur : mw. L. van der Aar MSc
Veldwerk : mw. L. van der Aar MSc
Kwaliteitsborger : mw. L.J. van der Steeg BSc

Projectnummer : **20163**

Aqua-Terra Nova BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, de brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van groene adviesbureaus.

Datum vrijgave	Status	Vrijgave auteur	Goedkeuring kwaliteitsborger
12 maart 2021	Definitief		

© 2021 Aqua-Terra Nova B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doelstelling.....	5
1.3	Leeswijzer	5
1.4	Verantwoording.....	5
2	METHODE.....	6
2.1	Inleiding.....	6
2.2	Projectbeschrijving	6
2.3	Wettelijk kader Wet natuurbescherming	6
2.4	Beoordeling beschermde natuurgebieden	6
2.5	Aanwezigheid beschermde planten en dieren	6
2.6	Effectbeoordeling en toetsing	7
3	PLANGEBIED.....	8
3.1	Ligging.....	8
3.2	Bestaande situatie	8
3.3	Beoogde situatie en activiteiten	9
3.4	Veldbezoek.....	9
4	RESULTATEN GEBIEDSBESCHERMING.....	11
4.1	Natura 2000-gebieden	11
4.2	Ecologische verbindingzones	12
5	RESULTATEN SOORTBESCHERMING.....	13
5.1	Vaatplanten	13
5.2	Vogels.....	13
5.3	Vleermuizen	14
5.4	Amfibieën.....	15
5.5	Reptielen.....	15
5.6	Vissen.....	15
5.7	Overige beschermde soorten	15
6	CONCLUSIES EN ADVIES.....	16
6.1	Gebiedsbescherming	16
6.2	Soortenbescherming	16
6.3	Advies en vervolgstappen	17
6.4	Planning	18
6.5	Geldigheid	19
7	REFERENTIES	20

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Ontwikkelingsbedrijf HOT Greenport West-Holland BV is voornemens zes kavels aan de Middel Broekweg, Socratesstraat en de Aristotelesstraat in Honselersdijk te herbestemmen. Voor dit project dienen onder andere de gevolgen van de ruimtelijke ingrepen op de aanwezige flora en fauna te worden weergegeven. In dit kader is de onderhavige Eco-effectscan uitgevoerd door Aqua-Terra Nova BV in opdracht van Ontwikkelingsbedrijf HOT Greenport West-Holland BV.

1.2 Doelstelling

De Eco-effectscan heeft als doel te inventariseren of het project mogelijk in strijd is met de Wet natuurbescherming of het Natuurnetwerk Nederland in de Wet ruimtelijke ordening. Hiertoe worden de effecten van de activiteiten op beschermde gebieden en soorten inzichtelijk gemaakt. Daarnaast wordt geadviseerd hoe te handelen in het kader van de natuurwetgeving¹.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de onderzoeksmethode en het toetsingskader van de Eco-effectscan beschreven. In hoofdstuk 3 worden het project en het plangebied beschreven. Mogelijke effecten op beschermde natuurgebieden en het Natuurnetwerk Nederland worden beschreven in hoofdstuk 4. De resultaten van de inventarisatie en mogelijke effecten op beschermde soorten worden in hoofdstuk 5 beschreven. Tot slot volgen in hoofdstuk 6 de conclusies en worden eventueel te nemen maatregelen geadviseerd. Bronvermeldingen zijn in de tekst met een nummer aangegeven, wat naar het desbetreffende nummer in de referentielijst verwijst.

1.4 Verantwoording

Bij ecologische veldwerkzaamheden is een volledige garantie over de afwezigheid van soorten niet te geven. Door de inzet van ter zake kundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt onze onderzoekskwaliteit gewaarborgd.

2 METHODE

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de resultaten van de voorliggende rapportage tot stand zijn gekomen. Dit hoofdstuk dient tevens als onderbouwing van de conclusies. In het kort wordt weergegeven hoe de Wet natuurbescherming in het project wordt geborgd.

2.2 Projectbeschrijving

Het project wordt beschreven aan de hand van de door de opdrachtgever verstrekte informatie. Hiertoe wordt de omvang en ligging van het plangebied beschreven in relatie tot groenstructuren in de omgeving, wordt de bestaande situatie geschetst en worden de beoogde activiteiten omschreven.

2.3 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

In de Wet natuurbescherming zijn beschermde soorten en gebieden aangewezen¹. Hierbij zijn beschermde soorten ingedeeld in drie regimes (respectievelijk art. 3.1, 3.5 en 3.10). Artikel 3.1-3.4 betreffen regels ter bescherming van vogels die vallen binnen het bereik van de Vogelrichtlijn, i.e. alle natuurlijk in het wild levende vogels in de Europese Unie. Artikel 3.5-3.9 betreffen regels ter bescherming van dier- en plantensoorten die strikt beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en natuurbeschermingsverdragen. Artikel 3.10-3.11 betreffen regels ter bescherming van niet onder art. 3.5 vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten vermeld in de bijlage bij de wet.

Alle in de Wet natuurbescherming genoemde soorten zijn strikt beschermd¹. De bescherming van soorten is met name gericht op instandhouding van populaties en verblijfplaatsen van individuen. Hierbij wordt het 'nee, tenzij'-principe gehanteerd. Handelingen in strijd met de verbodsbepalingen zijn per definitie verboden. Uitzonderingen voor overtreding van de verbodsbepalingen kunnen worden verleend middels vrijstellingen en ontheffingen. Tevens is de zorgplicht te allen tijde van kracht voor alle planten en dieren.

2.4 Beoordeling beschermde natuurgebieden

Op basis van provinciale en lokale kaartendatabases wordt de ligging van natuurgebieden in de omgeving van het plangebied inzichtelijk gemaakt. Het betreft gebieden uit de Wet natuurbescherming (Natura 2000-gebieden) en gebieden uit het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Indien dergelijke beschermde natuurgebieden binnen een straal van 5 km van het plangebied gelegen zijn of de ingreep een zodanig karakter heeft dat effecten op grotere afstand mogelijk zijn, wordt de wettelijke status beschreven. Daarnaast wordt beoordeeld of negatieve effecten op de gebieden uitgesloten kunnen worden, zowel door de werkzaamheden zelf als voor eventuele effecten van stikstofdepositie door de werkzaamheden op natuurgebieden.

2.5 Aanwezigheid beschermde planten en dieren

Aan de hand van een veldbezoek, verspreidingsatlassen, overige naslagwerken en lokale waarnemingen wordt een lijst samengesteld van beschermde soorten behorend tot artikel 3.1, 3.5 en 3.10 welke in en in de nabije omgeving van het plangebied zijn waargenomen of potentieel aanwezig zijn. Deze lijst met soorten is een momentopname, is niet limitatief en kan aangevuld worden met beschermde soorten waarvan de aanwezigheid aannemelijk is.

Voor deze soorten wordt op basis van het verkennend locatiebezoek de geschiktheid van biotopen in het plangebied beoordeeld. De beoordeling van de aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied resulteert in de vaststelling:

- Niet aanwezig c.q. afwezig; de soort is niet in de omgeving waargenomen of het plangebied vormt geen geschikt biotoop voor soort welke in de omgeving waargenomen is; de beoordeling van de afwezigheid wordt uitsluitend in uitzonderingen behandeld; soorten welke op de inventarisatielijst zijn opgenomen en niet worden behandeld, worden per definitie beoordeeld als niet aanwezig c.q. afwezig;
- niet uit te sluiten; de soort is in de omgeving waargenomen of kan op basis van betrouwbare bronnen* verwacht worden en het plangebied vormt geschikt biotoop voor verblijfplaatsen of andere functionele onderdelen van de leefomgeving van de soort;
- aanwezig; de soort is tijdens het locatiebezoek waargenomen of de soort is in het plangebied waargenomen op basis van betrouwbare bronnen*.

*Betrouwbare bronnen zijn minder dan 3 jaar oude gegevens van overige ter zake kundigen en de NDFF.

2.6 Effectbeoordeling en toetsing

Voor de aanwezige beschermde soorten of beschermde soorten waarvan de aanwezigheid niet uitgesloten kan worden, worden de effecten van de voorgenomen handelingen beoordeeld en getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming en de zorgplicht.

De toetsing is gericht op aantasting en verstoring van individuen en hun functionele leefomgeving en mogelijke effecten op nabijgelegen natuurgebieden. De toetsing is afhankelijk van de kwetsbare periode waarin handelingen een effect kunnen hebben. Vervolgens wordt beoordeeld of aantasting van individuen en hun functionele leefomgeving een effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van de regionale of landelijke populatie.

Per soortgroep worden de handelingen getoetst aan de verbodsbepalingen en de zorgplicht. Per beschermingscategorie worden hierbij verschillende toetsingskaders gehanteerd (zie tabel 2.1).

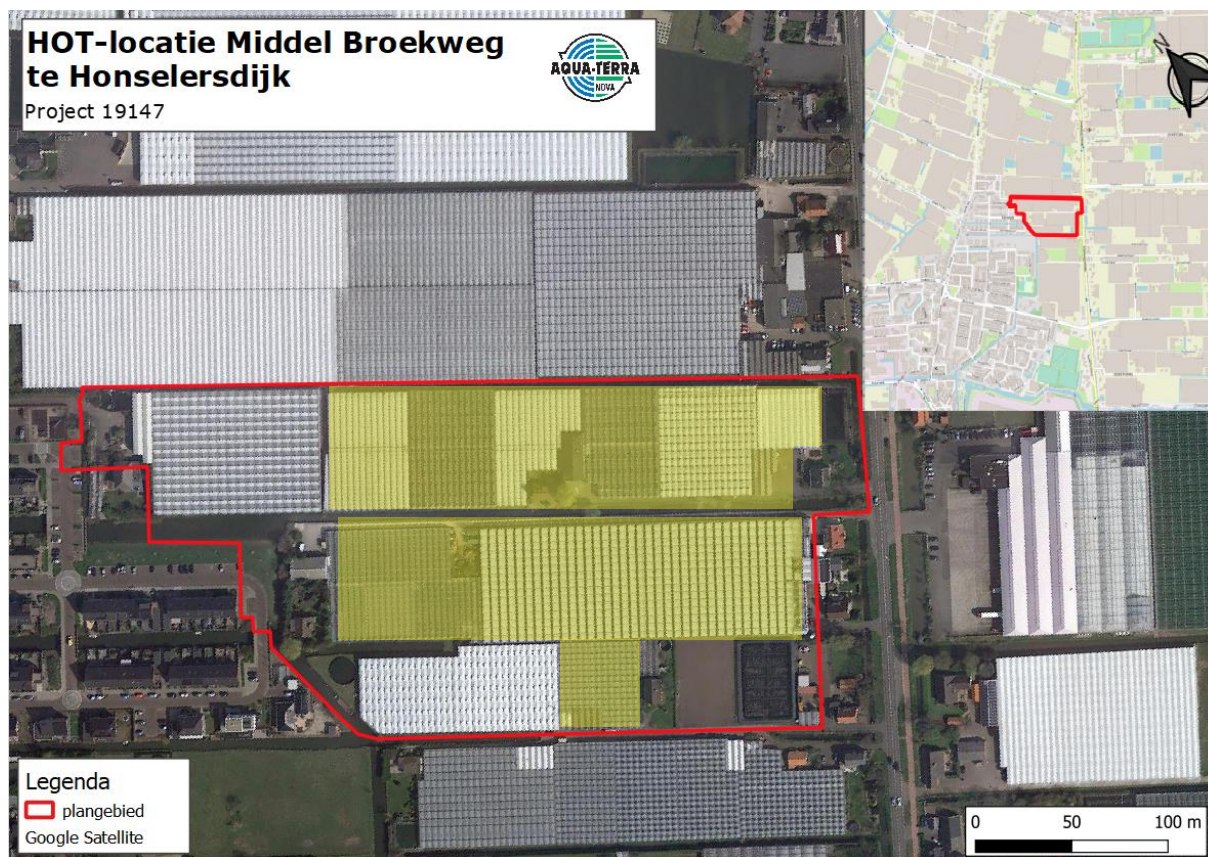
Tabel 2.1. Toetsingskader per beschermingscategorie.

Categorie	Toetsingskader
Artikel 3.1-3.4 & Artikel 3.5-3.9 (Vogelrichtlijn & Habitatrichtlijn)	Effecten dienen te allen tijde voorkomen te worden. Indien effecten op beschermde vogelsoorten niet uitgesloten kunnen worden, dient de omvang van de mogelijke effecten inzichtelijk gemaakt te worden middels vervolgonderzoek.
Artikel 3.10-3.11 (Nationaal beschermde soorten)	Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen, mits de handelingen uitgevoerd worden conform een goedgekeurde gedragscode. Indien het niet mogelijk is om conform een gedragscode te werken, dan dient ontheffing aangevraagd te worden.
Alle planten en dieren (Zorgplicht)	In het kader van de zorgplicht dienen schadelijke effecten zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden voorkomen te worden, beperkt te worden of ongedaan gemaakt te worden.

3 PLANGEBIED

3.1 Ligging

Het plangebied is gelegen aan de Middel Broekweg, Socratesstraat en de Aristotelesstraat in Honselersdijk, in de gemeente Westland in de provincie Zuid-Holland. Het plangebied betreft glastuinbouwgebied. Zie figuur 3.1 voor de ligging en de begrenzing van het plangebied.

Figuur 3.1. Ligging en begrenzing van het plangebied (rood omkaderd), in geel de kassen welke reeds gesloopt waren.

Het plangebied is omringd door glastuinbouwgebied. Ten oosten loopt de Middel Broekweg. Ten noordwesten ligt het centrum van Honselersdijk.

3.2 Bestaande situatie

Het plangebied betreft een gebied met een oppervlakte van circa 0,55 km². Binnen het plangebied liggen twee woningen, schuren, kassen, een aantal watergangen, silo's en braakliggend terrein. De meeste kassen welke zijn afgebeeld op de satelliet foto van figuur 3.1 waren op het moment van het veldbezoek reeds gesloopt, en hier lag het terrein braak. Deze kassen zijn in figuur 3.1 geel gemarkeerd. Binnen het plangebied staan ook een aantal bomen en wat groen.

De woningen liggen aan de Middel Broekweg 77 en 85. De woning aan Middel Broekweg 77 is gebouwd in 1972 en is enkelaags met een zadeldak. De woning beschikt aan de onderkant over open stootvoegen, welke zijn afgesloten met gaas. Het dak is bedekt met platte dakpannen. Nummer 85 is gebouwd in 1973, is enkellaags en heeft een lessenaarsdak. Bij deze woning zijn geen open stootvoegen waargenomen.

De watergangen in het plangebied zijn allemaal beschoeid. Binnen het plangebied staat geen verlichting.

Zie voor een impressie van het plangebied de afbeeldingen in figuur 3.2.

**Figuur 3.2. Impressie van het plangebied. Boven:
Onder: de woning aan Middel Broekweg 77 (links) en Middel Broekweg 85A (rechts).**

3.3 Beoogde situatie en activiteiten

De activiteitenomschrijving is opgesteld aan de hand van ontwerptekeningen en de mondeling en schriftelijk door de opdrachtgever verstrekte informatie.

Het grootste deel van het gebied wordt weer ingericht als glastuinbouwgebied, hiervoor worden een aantal watergangen gedempt. Tevens worden er een aantal watergangen gegraven. De woningen aan de Middel Broekweg 77 en 85 worden gesloopt. Hier komt geen bebouwing voor terug.

Deze activiteiten vormen de basis van de toetsing aan de Wet natuurbescherming.

3.4 Veldbezoek

Het plangebied is bezocht in de middag van 26 februari 2021. Tijdens de inventarisatie zijn aanwezige natuurwaarden in het plangebied bekeken. Beschermde soorten worden alleen op basis

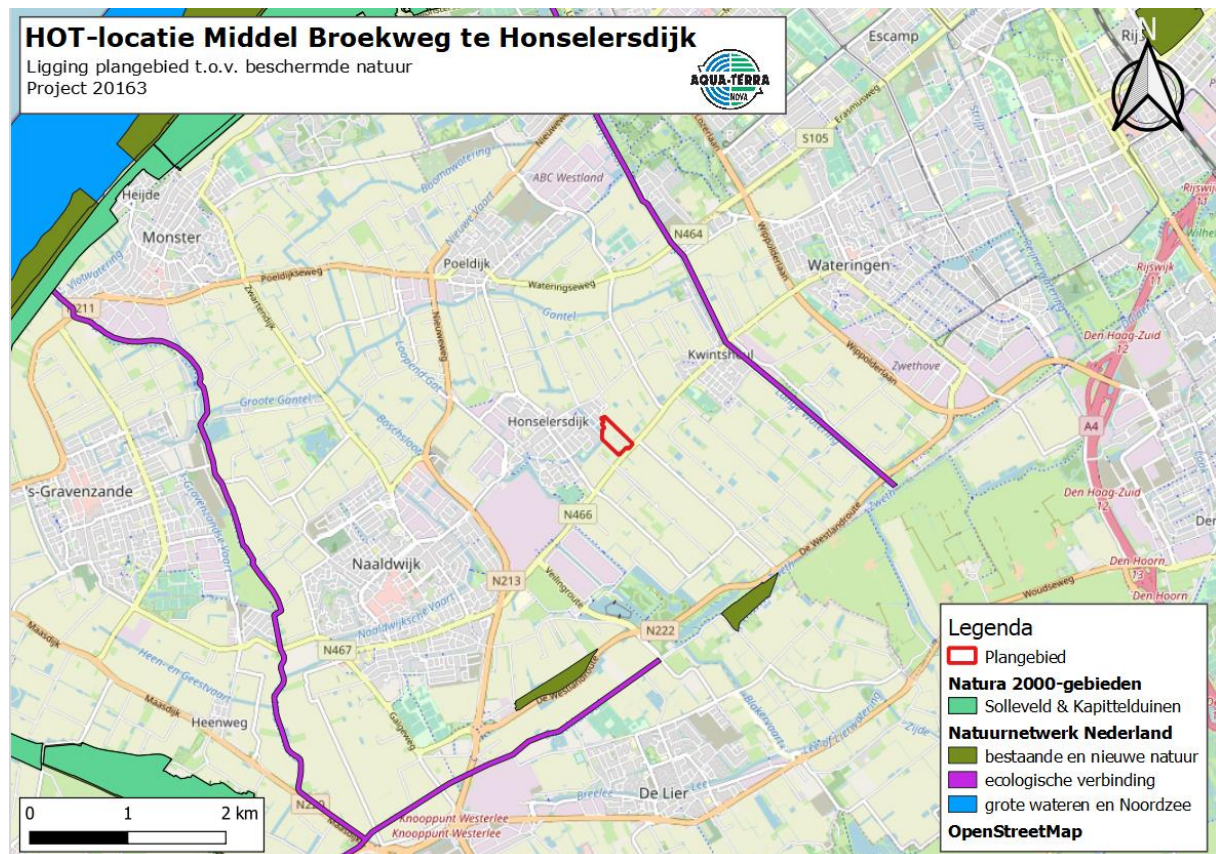
van regionale verspreidingsgegevens en het ontbreken van geschikt habitat uitgesloten, anders worden ze meegenomen in de toetsing.

4 RESULTATEN GEBIEDSBESCHERMING

Onderstaand wordt bepaald wat de afstand is van het plangebied tot beschermde natuurgebieden of gebieden die behoren tot een ecologische verbindingszone en wordt getoetst of de geplande activiteiten mogelijk een negatief effect kunnen hebben op deze beschermde natuurgebieden en ecologische verbindingszones. Indien er schade op kan treden, dan wordt aangegeven of hiervoor aanvullende maatregelen en/of een ontheffing noodzakelijk is/zijn.

4.1 Natura 2000-gebieden

Het Natura 2000-gebied 'Solleveld & Kapittelduinen' bevindt zich op circa 4,6 km afstand ten noordwesten van het plangebied, zie figuur 4.1. Andere Natura 2000-gebieden liggen op grotere afstand.

Figuur 4.1. Positie van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden.

Het Natura 2000-gebied 'Solleveld & Kapittelduinen' bestaat uit oude duinen, duinbossen, struwelen, ruigten en plassen². Het natuurgebied is van grote waarde vanwege de kalkarme duinen en heideterreinen die in het gebied voorkomen. Aan de binnenduinrand bevinden zich een aantal oude landgoedbossen die rijk zijn aan stinzenflora.

Negatieve effecten door de geplande ontwikkeling worden door de afstand en de tussenliggende infrastructuur uitgesloten. Nader onderzoek in het kader van gebiedsbescherming is niet noodzakelijk.

De meeste negatieve effecten door de geplande ontwikkeling worden door de afstand en de tussenliggende infrastructuur uitgesloten. Stikstofdepositie op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden kan echter niet op voorhand uitgesloten worden, zie de volgende paragraaf.

Stikstofdepositie

Stikstofdepositie is de hoeveelheid stikstof, die in de vorm van NO_x (stikstofoxiden) of NH₃ (ammoniak), neerdaalt op de bodem. Verschillende bronnen, zoals bouwwerktuigen, verkeer en mest, hebben een stikstofuitstoot. In Nederland is in 118 van de 161 Natura 2000-gebieden, de stikstofdepositie hoger bevonden dan ten minste één habitat of soort kan verdragen. Een verdere toename van de stikstofdepositie kan leiden tot 'significante effecten' op de beschermde

natuurgebieden, wat alleen is toegestaan met een Wet natuurbescherming vergunning¹. Een stikstofdepositieberekening ten behoeve van de beoogde werkzaamheden is volgens Aqua-Terra Nova noodzakelijk.

4.2 Ecologische verbindingzones

Het plangebied is niet gelegen binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN)³, zie figuur 4.1. Het plangebied bevindt zich op circa 1,4 km van een ecologische verbindingzone dat deel uitmaakt van het NNN. Het betreft hier de watergang de Holle Watering ten noordoosten van het plangebied. Het NNN kent geen externe werking. Negatieve effecten kunnen worden uitgesloten. Nadere toetsing in het kader van de Wet Natuurbescherming is niet noodzakelijk.

5 RESULTATEN SOORTBESCHERMING

In dit hoofdstuk worden eventuele effecten van de geplande werkzaamheden op aanwezige natuurwaarden uitgewerkt. Daarnaast wordt antwoord gegeven op de vraag of, en zo ja, in welke mate beschermde plant- en diersoorten, beschermd door de Wet natuurbescherming, door de beoogde activiteiten kunnen worden geschaad. Indien er schade op kan treden, dan wordt aangegeven of hiervoor aanvullende maatregelen en/of een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is/zijn.

5.1 Vaatplanten

Het plangebied is tijdens het uitvoeren van het oriënterend veldbezoek gecontroleerd op mogelijk aanwezige beschermde vaatplanten. Deze zijn niet aangetroffen. Zowel op basis van verspreidingsgegevens, als de ligging van het plangebied in glastuinbouwgebied, worden beschermde vaatplanten niet verwacht⁴. De aanwezigheid van beschermde flora kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.2 Vogels

Alle broedende vogels, hun broedplaatsen en de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd. Daarnaast zijn rust- en verblijfplaatsen én de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd¹. In het plangebied worden algemene broedende vogels verwacht.

5.2.1 *Vogels met jaarrond beschermde verblijfplaats*

Op basis van verspreidingsgegevens is gebleken dat in de omgeving van Honselersdijk de gierwaluw en huismus behorend tot de categorie 1-4 (jaarrond beschermde vaste verblijfplaats) voorkomen⁵. Deze soorten broeden in kieren en holtes in bebouwing, zoals onder dakpannen of in overige stenige holtes. Deze structuren zijn, in zowel Middel Broekweg 77 als Middel Broekweg 85A, niet aangetroffen. Hoewel nummer 77 wel over dakpannen beschikt zijn deze plat en bieden deze geen ruimte. Tevens was deze woning tot voor kort omringd door kassen. Gierwaluwen hebben een vrije aanvliegroute nodig en deze was er tot voor kort niet. Huismussen hebben groen nodig om hun verblijfplaats, dit is niet aanwezig bij Middel Broekweg 77. Nummer 85A heeft een leien dak en biedt verder geen andere geschikte holtes. De aanwezigheid van nestplaatsen van huismussen en gierwaluwen is uitgesloten.

Overige vogels die tot categorie 1-4 behoren, en die in de omgeving voorkomen zijn een aantal roofvogels en uilen, de ooievaar en de grote gele kwikstaart. De grote gele kwikstaart komt in de omgeving van het plangebied voor. Deze soort overwintert voornamelijk in het westen van Nederland, maar is als broedvogel in dit gebied in opmars. De soort broedt in stenige holtes nabij stromend water. Het heeft zijn habitatvoorkeuren afgestemd op de aanwezigheid van dammen en stuwen in het westen van het land. In het oosten van het land broeden ze voornamelijk langs beken. Het plangebied voorziet niet in watergangen met een stuw of stromend water. Tevens zijn de watergangen in het plangebied beschoeid. De aanwezigheid van een broedlocatie van deze soort is uit te sluiten.

De ooievaar bouwt een soort geconstrueerd platform als nest in menselijke bebouwing op hoge plekken zoals telefoonpalen en schoorstenen. Nesten van ooievaars zijn niet aangetroffen en de aanwezigheid is uitgesloten.

Buizerd, sperwer en ransuil gebruiken nesten in bomen om tot broeden te komen. In het plangebied zijn vrijwel geen bomen aanwezig. Rondom de woning van Middel Broekweg 85A staan een klein aantal bomen welke gecontroleerd zijn op nesten, deze zijn niet aangetroffen. Ook staan er rondom Middel Broekweg 83A een aantal bomen, waaronder een aantal coniferen. Er was niet op alle bomen goed genoeg zicht. Er is onder de bomen gekeken naar sporen van roofvogels, zoals krijtsporen of prooi-resten, deze zijn niet aangetroffen. De sperwer en buizerd zijn soorten die aan de randen van/in bossen broeden. Door de aanwezigheid van de grote hoeveelheid kassen welke tot voor kort aanwezig waren en de afwezigheid van sporen, kan de aanwezigheid van nesten van buizerd, ransuil en sperwer uitgesloten worden. Nader onderzoek naar nesten van roofvogels is niet noodzakelijk.

5.2.2 *Vogels uit categorie 5*

Van de vogelsoorten met een verblijfplaats uit de categorie 5 zijn verschillende vogels binnen het plangebied te verwachten: ekster, blauwe reiger en zwarte kraai. Nesten van categorie 5-soorten zijn jaarrond beschermd wanneer specifieke ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen¹. In dit geval wordt het plangebied gebruikt als foerageergebied en niet als nestgelegenheid. In het

plangebied zijn bijna geen bomen aanwezig en er worden er geen bomen gekapt. Negatieve effecten op vogelsoorten uit categorie 5 zijn uitgesloten. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

5.2.3 *Algemene (broed)vogels*

In en rondom het plangebied zijn algemene vogelsoorten te verwachten. Hoewel het overgrote deel van het plangebied op het moment ongeschikt is voor vogels om te broeden, vanwege de afwezigheid van vegetatie en beschutting, zou het plangebied geschikt kunnen worden als deze structuren in de loop van de tijd ontstaan. Zodra binnen het plangebied vegetatie begint te groeien wordt het gebied geschikt als broedlocatie voor weidevogels, eenden en ganzen. Ook kunnen er soorten op het water broeden, zoals de meerkoet.

Broedende vogels zijn ten alle tijden beschermd en indien er een vogel binnen het plangebied broedt, mag deze niet verstoord worden. Voor de uitvoering van de werkzaamheden moet rekening gehouden worden met het broedseizoen, zie paragraaf 6.3.1.

5.2.4 *Grondgebonden zoogdieren*

Op basis van verspreidingsgegevens is gebleken dat in de omgeving van het plangebied geen strikt beschermde grondgebonden zoogdieren voorkomen^{1,6}. Het voorkomen van strikt beschermde zoogdiersoorten in het plangebied kan worden uitgesloten. Nadere toetsing aan de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

Het oriënterend onderzoek wijst uit dat het plangebied geschikt is voor nationaal beschermde zoogdiersoorten, zoals egel. Ook kunnen er binnen het plangebied algemene zoogdiersoorten voorkomen als bruine rat. Voor de egel geldt binnen de provincie Zuid-Holland een vrijstelling in het kader van de Wet natuurbescherming¹. De zorgplicht blijft echter wel van kracht.

5.3 **Vleermuizen**

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Alle soorten vleermuizen zijn beschermd binnen de Wet natuurbescherming¹. Vleermuizen maken binnen hun netwerk gebruik van vaste verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes. Deze vaste rust- en verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd, ook als de dieren op dat moment niet aanwezig zijn. Daarnaast is de functionele leefomgeving van vleermuizen beschermd. Dit zijn de vaste vliegroutes en essentiële foerageergebieden, die nodig zijn om een verblijfplaats te laten functioneren.

5.3.1 *Verblijfplaatsen*

De woningen in het plangebied zijn geschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen, zoals de gewone en de ruige dwergvleermuis. De woning aan de Middel Broekweg 77 heeft ruimte tussen de dakbelijsting en de muur waar vleermuizen tussen kunnen kruipen. Ook heeft deze woning zonnewering wat geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen. De woning aan de Middel Broekweg 85 heeft een houten omlijsting met ruimte er tussen, waarin vleermuizen kunnen verblijven, zie De woningen zijn niet geschikt voor laatvliegers, omdat laatvliegers een voorkeur hebben voor hoge bebouwing⁷. Ook zijn er weinig recente waarnemingen van laatvliegers in de omgeving van het plangebied. Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen, gewone en ruige dwergvleermuis, in de woningen aan de Middel Broekweg 77 en 85 is noodzakelijk.

Figuur 5.1. Links: Middel Broekweg 77 met ruimte tussen de dakbelijsting en de muur. Rechts: Middel Broekweg 85 met ruimte tussen de muur en de houten omlijsting waar vleermuizen kunnen verblijven.

In het plangebied zijn geen bomen aanwezig die gekapt gaan worden. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen is uitgesloten en nader onderzoek naar verblijfplaatsen is niet noodzakelijk.

5.3.2 *Foerageergebied en vliegroute*

Het gehele plangebied kan gebruikt worden als foerageergebied door vleermuizen. Omdat het gebied braakliggend terrein is, is de kwaliteit van dit foerageergebied niet erg geschikt. Tevens is er in de omgeving alternatief foerageergebied, namelijk in de tuinen van Honselersdijk en bij de sportvelden ten zuidwesten van het plangebied. Het is uitgesloten dat dit gebied essentieel foerageergebied is en nader onderzoek is niet noodzakelijk.

Sommige vleermuizen maken gebruik van lijnvormige structuren, zoals watergangen en bomenrijen, als vliegroute. Andere vleermuizen zijn minder afhankelijk van dit soort structuren⁸. Het plangebied bevat geschikte lijnvormige structuren die kunnen dienen als vliegroute voor vleermuizen, namelijk de watergangen in het plangebied. Vliegroutes worden gebruikt om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen en tussen foerageergebieden te bewegen. De watergang die gedempt wordt komt uit op de Middel Broekweg, waarachter grootschalig glastuinbouwgebied ligt. Deze watergang komt dus niet uit op foerageergebied. Tevens is het niet aannemelijk dat deze watergang als vliegroute gebruikt wordt, omdat deze uitkomt op een relatief drukke weg. Het is uitgesloten dat deze watergang gebruikt wordt als vliegroute en nader onderzoek is niet noodzakelijk.

5.4 **Amfibieën**

Uit de landelijke verspreidingsgegevens komt naar voren dat in de omgeving van het plangebied geen strikt beschermde amfibieën voorkomen⁹. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat en de ligging in stedelijk gebied worden deze redelijkerwijs ook niet verwacht. De aanwezigheid van strikt beschermde amfibieën kan worden uitgesloten.

Vanwege de aanwezigheid van uitsluitend beschoeide watergangen in en rondom het plangebied wordt de aanwezigheid van algemene amfibieën ook uitgesloten. Tijdens de werkzaamheden kunnen echter wel amfibieën aangetroffen worden, in dit geval is de zorgplicht van kracht, zie paragraaf 6.3.3.

5.5 **Reptielen**

Uit de landelijke verspreidingsgegevens komt naar voren dat in de omgeving van het plangebied geen beschermde reptielen voorkomen⁹. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat worden deze redelijkerwijs ook niet verwacht. De aanwezigheid van (strikt) beschermde reptielen kan worden uitgesloten.

5.6 **Vissen**

Een aantal watergangen worden verlegd of gedempt. Op basis van verspreidingsgegevens worden beschermde vissoorten niet verwacht. Wel zijn de watergangen geschikt voor algemene vissoorten. De geplande werkzaamheden hebben negatieve effecten voor de mogelijk aanwezige vissoorten. Het is daarom noodzakelijk voorafgaand aan de werkzaamheden de watergangen af te vangen en de aanwezige aquatische fauna te verplaatsen naar een vergelijkbare watergang, zie paragraaf 6.3.3.

5.7 **Overige beschermde soorten**

Van de ongewervelden zijn naast vlinders en libellen, enkele kevers, weekdieren en een kreeftachtige, beschermd door de Wet natuurbescherming. Het plangebied en directe omgeving voorzien voor geen van deze soorten in geschikt habitat. Het voorkomen van beschermde ongewervelden kan hierdoor redelijkerwijs worden uitgesloten. Er is geen sprake van een nadere toetsing aan de Wet natuurbescherming.

De Amerikaanse rivierkreeft komt voor in de omgeving van het plangebied. Deze soort betreft een uitheemse rivierkreeft in Nederland en het uitzetten van uitheemse rivierkreeften is zowel onder de Visserijwet als de Europese exotenverordening verboden. Onder de genoemde verordening is het ook niet toegestaan uitheemse rivierkreeften te verplaatsen naar andere wateren of watergangen. Uitheemse rivierkreeften hebben een negatieve invloed op de biodiversiteit in Nederland. Ze woelen de bodem om en zorgen voor vertroebeling van het water, dit kan leiden tot het afsterven van waterplanten en algenbloei. Ook eten ze watervegetatie op of knippen deze weg.

Indien er tijdens de werkzaamheden waterdelen worden gedempt en er uitheemse rivierkreeften aangetroffen worden, dienen deze naderhand en in hetzelfde water terug geplaatst te worden. Indien dit niet mogelijk is, dienen de uitheemse rivierkreeften op humane wijze te worden gedood.

6 CONCLUSIES EN ADVIES

In opdracht van Ontwikkelingsbedrijf HOT Greenport West-Holland BV heeft Aqua-Terra Nova BV een onderzoek uitgevoerd naar de consequenties van natuurwetgeving op de geplande werkzaamheden met betrekking tot het project Middel Broekweg te Honselersdijk. Op basis van een locatiebezoek en een literatuurstudie is geïnventariseerd welke beschermde soorten er in het plangebied aanwezig kunnen zijn. Aan de hand van de projectbeschrijving is getoetst of de geplande activiteiten in strijd kunnen zijn met de Wet natuurbescherming. De conclusie van de toetsing worden in dit hoofdstuk gegeven.

6.1 Gebiedsbescherming

Op grond van dit onderzoek kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Het plangebied bevindt zich op circa 4,6 km van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Solleveld & Kapittelduinen'. Negatieve effecten van de werkzaamheden op het Natura-2000-gebied kunnen worden uitgesloten. Een stikstofberekening van de werkzaamheden is wel noodzakelijk.
- Het plangebied bevindt zich op circa 1,4 km van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Negatieve effecten op het NNN kunnen worden uitgesloten. Een nadere toetsing is niet noodzakelijk.

6.2 Soortenbescherming

In tabel 6.1 is per soortgroep de benodigde vervolgstappen conform de Wet natuurbescherming aangegeven. In tabel 6.2 wordt de betekenis van de kleurencode weergegeven.

Tabel 6.1. Overzicht beschermde soorten

Soortgroep	Wet	Geadviseerde vervolgstappen
Vaatplanten		
Beschermde soorten	Wnb 3.5 of 3.10	Aanwezigheid uitgesloten.
Algemene soorten	Wnb 1.11	Werken conform zorgplicht.
Vogels		
Soorten met jaarrond beschermde verblijfplaats	Wnb 3.1	Aanwezigheid uitgesloten.
Categorie 5 soorten	Wnb 3.1	Aanwezigheid uitgesloten.
Algemene soorten	Wnb 3.1	Verstoring broedende vogels voorkomen.
Grondgebonden zoogdieren		
Beschermde soorten	Wnb. 3.5 of 3.10	Aanwezigheid uitgesloten.
Algemene en vrijgestelde soorten	Wnb 1.11	Werken conform zorgplicht.
Vleermuizen		
Verblijfplaatsen	Wnb 3.5	Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen in Middel Broekweg 77 en 85.
Vliegroutes en foerageergebied	Wnb 3.5	Negatieve effecten uitgesloten
Amfibieën		
Beschermde soorten	Wnb 3.5 of 3.10	Aanwezigheid uitgesloten.
Algemene en vrijgestelde soorten	Wnb 1.11	Werken conform zorgplicht, zie paragraaf 6.3.3.
Reptielen		
Beschermde soorten	Wnb 3.5 of 3.10	Aanwezigheid uitgesloten.
Vissen		
Beschermde soorten	Wnb 3.5 of 3.10	Aanwezigheid uitgesloten
Algemene soorten	Wnb 1.11	Werken conform zorgplicht, zie paragraaf 6.3.3.
Overige soorten		
Beschermde soorten	N.v.t.	Aanwezigheid uitgesloten
Exoten	Verordening (EU) 1143/2014	Indien er tijdens de werkzaamheden uitheemse rivierkreeften aangetroffen worden, moeten deze in hetzelfde water teruggeplaatst worden of, wanneer dat

niet mogelijk is, op humane wijze geëuthanaseerd worden.

Tabel 6.2. Betekenis kleurencodes.

Kleur	Betekenis
Groen	Werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden met inachtneming van de algemene zorgplicht. Verdere vervolgstappen zijn niet noodzakelijk.
Geel	Werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd mits maatregelen genomen worden of conform een goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt. Indien negatieve effecten niet uitgesloten kunnen worden is nader onderzoek noodzakelijk.
Rood	Nader onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde soorten, functie van het plangebied voor de betreffende soorten en de invloed van het project op individuen en de gunstige staat van instandhouding van de soort is noodzakelijk. Indien uit het onderzoek blijkt dat betreffende soort aanwezig is en negatieve effecten niet uit te sluiten dan wel te voorkomen zijn dient ontheffing aangevraagd te worden.

6.3 Advies en vervolgstappen

Ontwikkelingsbedrijf HOT Greenport West-Holland BV is voornemens zes kavels aan de Middel Broekweg, Socratesstraat en de Aristotelesstraat in Honselersdijk te herbestemmen.

6.3.1 Broedvogels

Alle in Nederland broedende vogels en hun eventuele nesten zijn strikt beschermd en mogen tijdens het broeden niet verstoord worden. De meeste vogels broeden in de periode maart tot en met juli, maar zijn ook buiten deze periode te allen tijde beschermd. Om verstoring van broedende vogels in het gebied te voorkomen kunnen de volgende maatregelen genomen worden:

1. Neem vogelwerende maatregelen om broedgevallen van vogels te voorkomen, voorafgaande aan het broedseizoen (maart t/m april). Dit kan onder andere door het plangebied regelmatig te betreden, minimaal 1 keer per week (eventueel met hond) of door afschrikklinten en/of een roofvogelvlieger te plaatsen. óf;
2. Start de werkzaamheden vóór het broedseizoen óf;
3. Werk buiten het broedseizoen

Omdat het broedseizoen nu al begonnen is moet er indien er binnenkort begonnen gaat worden, of als binnenkort vogelwerende maatregelen getroffen worden, dat onder begeleiding van/door een ecoloog gedaan worden. Of kan er een broedvogelcontrole uitgevoerd worden voor de start van de werkzaamheden.

6.3.2 Vleermuizen

Nader onderzoek naar de verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen in de woningen aan de Middel Broekweg 77 en 85 is noodzakelijk. Verder wordt geadviseerd de werkzaamheden tussen zonsondergang en zonopkomst uit te voeren om zo overvliegende en/of foeragerende vleermuizen niet te verstoren. Indien dit niet mogelijk is, dient uitstraling van verlichting naar de omgeving voorkomen te worden. Ook kan ervoor gekozen worden om in de periode te werken wanneer vleermuizen in winterslaap zijn. De winterslaap van vleermuizen duurt grofweg van november t/m maart, maar is afhankelijk van soort en weersomstandigheden.

Indien er bij de werkzaamheden nieuwe verlichting wordt geplaatst, wordt aanbevolen om verlichting toe te passen die verstoring bij vleermuizen zoveel mogelijk beperkt. De lichthinder voor vleermuizen door verlichting kan aanzienlijk worden beperkt door amberkleurig UV-vrije LED-armaturen, lagere lichtmasten en een scherpe afsnede van de lichtinval toe te passen.

6.3.3 Aquatische fauna

De werkzaamheden aan de watergangen moeten buiten de kwetsbare periode voor aquatische fauna uitgevoerd worden. De voorkeursperiode voor de uitvoering is begin september t/m eind oktober. Dit is ná de voortplantingsperiode en vóór de winterrust van vissen en amfibieën. Indien dit niet mogelijk is wordt aanbevolen om de werkzaamheden in de minder kwetsbare periode van november-februari uit te voeren. In deze periode is aquatische fauna in winterrust en zijn ze minder mobiel.

Bij het dempen van de watergang moet het water één richting uitgedreven naar een naastliggende sloot, zodat aanwezige vissen en andere aquatische fauna zich daarnaartoe kunnen verplaatsen. Bij leegpompen van de watergang wordt de aquatische fauna tijdig weggevangen en elders uitgezet.

Tabel 6.2. Voorkeursperiodes voor afvangen van werkzaamheden aan watergangen.

	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December
Dempen watergang												

* Groen: voorkeursperiode, oranje minder kwetsbare periode en rood meest kwetsbare periode.

Indien er tijdens de werkzaamheden uitheemse rivierkreeften aangetroffen worden, dienen deze naderhand en in hetzelfde water terug geplaatst te worden. Indien dit niet mogelijk is, dienen de uitheemse rivierkreeften op humane wijze te worden gedood.

6.3.4 Zorgplicht

Te allen tijde dient er rekening gehouden te worden met de algemene zorgplicht, artikel 1.11 Wet natuurbescherming. Dit houdt in dat er altijd rekening met in het wild levende dieren en planten gehouden moet worden. Tijdens de werkzaamheden moet gelet worden op de aanwezigheid van planten en dieren en moet voorkomen worden dat deze onnodig gedood, verwond of aangetast worden. Alle dieren, ook de niet beschermde soorten, moeten de ruimte krijgen om te kunnen vluchten en zichzelf in veiligheid te brengen.

6.4 Planning

Onderzoeken naar de aanwezigheid van (strikt) beschermde soorten van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming dienen conform goedgekeurde protocollen uitgevoerd te worden¹⁰. Deze onderzoeksperiodes zijn afhankelijk van de soort, potentiële functie van het plangebied en soms ook weersomstandigheden. Indien bij onderzoek afgeweken wordt van de betreffende protocollen kan dit tot gevolg hebben dat een eventuele latere ontheffingaanvraag om deze reden afgewezen wordt.

In tabel 6.4 worden de betreffende onderzoeksperiode per soort weergegeven. Hierbij dient rekening gehouden te worden dat een onderzoek bestaat uit meerdere bezoeken, verspreid over het onderzoekseizoen.

Tabel 6.4. Onderzoeksperiodes beschermde soorten.

	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December
Vleermuizen												
Onderzoeksrapportage												

Donkergroen: optimale onderzoeksperiode; Lichtgroen: minder geschikte periode en afhankelijk van weersomstandigheden; Wit: geen onderzoek mogelijk.

Uit het onderzoek zal blijken of het noodzakelijk is de geplande activiteiten aan te passen en of een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

Indien verzekerd kan worden dat door het tijdig treffen van maatregelen voorafgaand aan de activiteit(en) geen verboden in het kader van de Wet natuurbescherming worden overtreden, is een ontheffing niet noodzakelijk.

Indien een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming wel noodzakelijk is, moet rekening worden gehouden met een proceduretijd van circa twintig weken (Zuid-Holland) en in sommige situaties een gewinningstijd van enkele maanden met betrekking tot alternatieve verblijfplaatsen of vliegroutes.

6.5 Geldigheid

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en de werkzaamheden, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn. De conclusies van dit onderzoek zijn drie jaar geldig.

7 REFERENTIES

1. Ministerie van Economische zaken. *Wet natuurbescherming*. (2016).
2. Ministerie van landbouw natuur en voedselkwaliteit. Natura 2000-gebieden.
3. Rijksoverheid. Begrenzing van het Natuurnetwerk en de Natura 2000-gebieden. (2018).
4. FLORON. Available at: www.floron.nl.
5. Sovon Vogelonderzoek Nederland. SOVON. (2019). Available at: <https://www.sovon.nl/nl>.
6. Zoogdierverseniging. Available at: www.zoogdierverseniging.nl.
7. Twiske, P. Wat weten we over de laatvlieger. *Nhg/Lhv* 1-2 (2010).
8. Limpens, H., Twisk, P. & Veenbaas, G. *Met vleermuizen overweg*. (Uitgave Dienst Weg- en Waterbouwkunde, delft, en de vereniging voor zoogdierkunde en zoogdierbescherming).
9. RAVON.
10. Netwerk Groene Bureaus (werkgroep 'Standaarden en protocollen'). Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming. (2017).

